

The Holy See

VIAGGIO APOSTOLICO DEL SANTO PADRE FRANCESCO
A SARAJEVO (BOSNIA ED ERZEGOVINA)

INCONTRO ECUMENICO E INTERRELIGIOSO

DISCORSO DEL SANTO PADRE

Centro internazionale studentesco francescano
Sabato, 6 giugno 2015

[Multimedia]

Dordzy bracia i siostry,

Cieszę się z udziału w tym spotkaniu, na którym zgromadzeni są przedstawiciele wyznań religijnych obecnych w Bośni i Hercegowinie. Kieruję serdeczne pozdrowienia do każdego z was i do waszych wspólnot oraz dziękuję szczególnie za przedstawione uprzejme słowa i refleksje.

Dzisiejsze spotkanie jest znakiem wspólnego pragnienia braterstwa i pokoju. Świadczy ono o tej przyjaźni, jaką budujecie od lat i którą już żyjecie w codziennym współistnieniu i współpracy. Już sama tutaj obecność jest „orędziem” tego dialogu, i jaki się wszyscy staramy i dla którego pracujemy.

Chciałbym zwłaszcza przypomnieć, jako owoc owego pragnienia spotkania i pojednania, ustanowienie w 1997 roku lokalnej Rady ds. Dialogu Międzyreligijnego, która gromadzi muzułmanów, chrześcijan i wyznawców judaizmu. Cieszę się z pracy wypełnianej przez Radę, która krzewi różne działania dialogu, koordynuje wspólne inicjatywy a także występuje wspólnie wobec władz państwowych. Wasza praca jest bardzo cenna w tym regionie, a szczególnie w Sarajewie, będącym skrzyżowaniem ludów i kultur, gdzie różnorodność, stanowiąc z jednej strony wielkie bogactwo, które pozwoliło na rozwój społeczny, kulturalny i duchowy tego regionu, z drugiej strony stało się motywem bolesnych rozdarć i krwawych wojen.

To nie przypadek, że zrodzenie się Rady ds. Dialogu Międzyreligijnego oraz innych cennych inicjatyw międzyreligijnych i ekumenicznych nastąpiło pod koniec wojny, jako odpowiedź na potrzebę pojednania i w obliczu konieczności odbudowania społeczeństwa rozdartego konfliktem. Dialog międzyreligijny stanowi bowiem, tutaj, podobnie jak i na całym świecie konieczny warunek pokoju i dlatego jest obowiązkiem wszystkich ludzi wierzących (por. adhort. apost. *Evangelii gaudium*, 250).

Dialog międzyreligijny, zanim stanie się dyskusją na temat głównych problemów wiary, jest „rozmową o ludzkim życiu” (*tamże*). Dzielona jest w nim codzienna egzystencja, w swojej konkretności, z radościami i smutkami, trudami i nadziejami. Podejmowane są wspólne odpowiedzialności, planuje się lepszą przyszłość dla wszystkich. Uczymy się żyć razem, poznawać i akceptować siebie we właściwej nam różnorodności, swobodnie, ze względu na to, czym jesteśmy. W dialogu rozpoznajemy i rozwijamy wspólnotę duchową, która jednoczy i pomaga krzewić wartości moralne, wielkie wartości moralne, sprawiedliwość, wolność i pokój. Dialog jest szkołą człowieczeństwa i czynnikiem jedności, pomagającym budować społeczeństwo oparte na tolerancji i wzajemnym szacunku.

Z tego powodu dialog międzyreligijny nie może ograniczać się tylko do niewielu, tylko zwierzchników wspólnot religijnych, ale powinien jak najbardziej się poszerzać na wszystkich wierzących, włączając różne warstwy społeczeństwa obywatelskiego. Na szczególną uwagę pod tym względem zasługują ludzie młodzi, powołani do budowania przyszłości swej ojczyzny. Jednak warto zawsze pamiętać, że dla autentyczności i skuteczności dialogu konieczne jest uformowanie tożsamości: bez niej dialog jest bezużyteczny lub szkodliwy. Mówię to myśląc o młodych, ale dotyczy to wszystkich.

Szczerze doceniam wasze dotychczasowe osiągnięcia i popieram was w tym waszym zaangażowaniu na rzecz pokoju, którego wy, jako przywódcy religijni jesteście głównymi opiekunami tutaj, w Bośni i Hercegowinie. Zapewniam was, że Kościół katolicki będzie nadal udzielał pełnego wsparcia i zapewni swoją pełną dyspozycyjność.

Wszyscy zdajemy sobie sprawę, że jest jeszcze wiele do zrobienia. Nie dajmy się jednak zniechęcać trudnościami i nadal wytrwale podążajmy drogę przebaczenia i pojednania. Słusznie zachowując pamięć o przeszłości, także, aby wyciągnąć wnioski z historii, unikajmy żalów i wzajemnych oskarżeń, ale pozwólmy oczyścić się Bogu, który daje nam teraźniejszość i przyszłość: On jest naszą przyszłością, On jest ostatecznym źródłem pokoju.

To miasto, które w niedawnej przeszłości stało się niestety symbolem wojny i wynikających z niej zniszczeń, to Jeruzalem Europy, dzisiaj ze swoją różnorodnością narodów, kultur i religii może stać się ponownie znakiem jedności, miejscem, gdzie różnorodność nie jest zagrożeniem, ale bogactwem i szansą na wspólny rozwój. W świecie niestety nadal rozdzieranym konfliktami ten kraj może stać się przesłaniem: zaświadczyć, że możliwe jest życie jeden obok drugiego, w

różnorodności, ale we wspólnym człowieczeństwie, budując razem przyszłość pokoju i braterstwa. Można żyć czyniąc pokój!

Jestem wdzięczny wam wszystkim za waszą obecność i za modlitwy, jakie zechcecie ofiarować w intencji mojej posługi. Z mojej strony zapewniam was, że będę się modlił również za was za wasze wspólnoty, i z serca będę się modlił. Niech Pan nas wszystkich błogosławi.

A teraz zapraszam wszystkich do tej modlitwy do wiecznego, jedyne i prawdziwego Boga żyjącego, do Miłosiernego.

MODLITWA

Wszchemogący, wieczny Boże,
Dobry i miłosierny Ojcze;
Stworzycielu nieba i ziemi, wszystkich rzeczy widzialnych i niewidzialnych;
Boże Abrahama, Boże Izaaka, Boże Jakuba,
Królu i Panie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości;
Jedyny Sędzio wszystkich ludzi,
który wynagradzasz Twoich wiernych wieczną chwałą!
My, potomkowie Abrahama ze względu na wiarę w Ciebie, jedyne Boga,
Żydzi, chrześcijanie i muzułmanie,
pokornie stajemy przed Tobą
i ufnie Ciebie prosimy
za ten kraj, Bośnię i Hercegowinę,
aby mogli w nim mieszkać w pokoju i zgodzie
mężczyźni i kobiety wierzący różnych religii, narodów i kultur.
Prosimy Cię, Ojcze, aby tak się stało
w każdym kraju świata!
W każdym z nas umocnij wiarę i nadzieję,
wzajemny szacunek i szczerą miłość
dla wszystkich naszych braci i sióstr.
Spraw abyśmy mężnie angażowali się
w budowanie sprawiedliwości społecznej,
w stawanie się ludźmi dobrej woli,
pełnymi wzajemnego zrozumienia i przebaczenia,
cierpliwymi budowniczymi dialogu i pokoju.
Niech wszystkie nasze myśli, słowa i czyny

będą zgodne z Twoją świętą wolą.

Niech wszystko Tobie oddaje cześć i chwałę, służąc naszemu zbawieniu.

Cześć i chwała Tobie, nasz Boże!

Amen.